

Recenzja

dorobku twórczego, działalności artystycznej,
pracy naukowo dydaktycznej oraz aktywności organizacyjnej
dr Piotra Zaporowicza
zatrudnionego na Wydziale Sztuk Pięknych
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Opracowana w związku z wyznaczeniem mnie przez Radę
Doskonałości Naukowej na recenzenta w komisji
habilitacyjnej Pana dr Piotra Zaporowicza.

I Przesłana dokumentacja w postaci elektronicznej zawierała:

Autoreferat: wykaz wystaw, dane osobowe, potwierdzenie ukończenia studiów, świadectwo nadania tytułu doktora sztuki, portfolio.

II Osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego:

Cykl prac plastycznych zaprezentowanych na wystawie pod tytułem „Lux horizon vitae et mortem” w Centrum Kultury „Browar B”, w galerii „Suszarnia” we Włocławku.

III Dane personalne i dane o postępowaniu

Piotr Zaporowicz urodził się 20 maja 1981 roku w Bydgoszczy. Jest absolwentem Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Bydgoszczy. W latach 2001-2006 studiował malarstwo sztalugowe w pracowni prof. Jana Pręgowskiego na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Dyplom obronił z wyróżnieniem w czerwcu 2006 roku. Od tego samego roku pracuje na „macierzystej uczelni” jako adiunkt w pracowni dyplomującej, prowadzonej przez prof. Piotra Klugowskiego. W 2014 r. obronił z wyróżnieniem tytuł Doktora Sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu.

IV Praca Habilitacyjna / Autoreferat

Autoreferat Piotra Zaporowicza to droga przez artystyczne dokonania autora, ukazująca różnorodne dziedziny jego działalność. Inspiracje i motywacje napędzające twórczość, refleksje nad życiem i śmiercią w kontekście video-artów, analizę mediów i form wypowiedzi artystycznej, podejście do dydaktyki, aktywność zawodową poza uczelnią, osobiste osiągnięcia na scenie artystycznej oraz współpracę z innymi artystami i udział w grupowych ekspozycjach. Każdy aspekt ukazuje Piotra Zaporowicza jako twórcę zaangażowanego w kulturę. Habilitant omawia swoją drogę twórczą i filozoficzną, jak również kluczowe inspiracje i założenia stojące za jego pracami artystycznymi. Rozpoczyna od określenia swojego podejścia do sztuki, wskazując na swoje zainteresowania nie tylko malarstwem, ale również tworzeniem etiud filmowych i video. Znaczący wpływ na jego prace mają wartości kultury judeochrześcijańskiej oraz dążenie do połączenia tego, co ludzkie z tym, co boskie. Inspirację czerpie z różnych źródeł, w tym z doświadczeń własnego życia, historii rodzinnego miasta, a także z nauk i filozofii wielkich myślicieli i artystów, takich jak Jerzy Nowosielski, Czesław Miłosz czy Paul Klee. Habilitant omawia również swoje doświadczenia edukacyjne, w tym studia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz wpływ, jaki miały na niego postacie takie jak jego rodzice, nauczyciele i koledzy z akademii. Podkreśla znaczenie wolności twórczej, poszukiwania własnego głosu oraz nieustannej pracy nad rozwijaniem swojej wrażliwości artystycznej. Można powiedzieć, że jest to osobista refleksja na temat roli i znaczenia sztuki w życiu autora. Ukazuje on sztukę jako medium do badania i wyrażania ludzkich doświadczeń, duchowości i poszukiwań metafizycznych. Tekst ilustruje, jak życiowe doświadczenia i osobiste przekonania mogą kształtować artystyczną drogę twórcy, jednocześnie podkreślając uniwersalne poszukiwanie sensu i piękna. Jego narracja jest bogata i wielowarstwowa, co może jednak stanowić pewne wyzwanie dla odbiorcy niezaznajomionego z tematyką artystyczną i filozoficzną. Mimo to, autoreferat jest pobudzającym świadectwem życia poświęconego sztuce, z zrozumieniem jej siły i potencjału do wywoływania zmian wewnętrznych i zewnętrznych.

W rozdziale „Horyzont życia” Piotr Zaporowicz podkreśla głębokie powiązanie między duchowością a sztuką, podnosząc znaczenie religii jako źródła natchnienia dla artystów. Zwraca uwagę na to, jak religia pozwala zadawać fundamentalne pytania dotyczące sensu życia i istnienia, co znajduje odzwierciedlenie w twórczości artystycznej. Przez osobiste doświadczenie straty bliskich, autor dochodzi do refleksji nad nietrwałością życia i tajemnicą śmierci, co wpływa na jego percepcję rzeczywistości i twórczość. Tekst przedstawia również rozważania na temat sposobu, w jaki życie współczesne, skoncentrowane na konsumpcji i technologii, odciąga uwagę od głębszych,

metafizycznych i eschatologicznych aspektów istnienia. Autor zwraca się ku teologii i filozofii jako narzędziom umożliwiającym głębsze zrozumienie świata i samego siebie. W jego malarskiej twórczości pojawia się motyw światła, interpretowany jako symbol nadziei, dążenia do poznania i przekraczania granic ludzkiego rozumienia. Tekst jest zajmującą podróżą przez rozważania na temat roli duchowości w życiu i twórczości artysty. Zaporowicz umiejętnie łączy osobiste doświadczenia życiowe z szerszą perspektywą filozoficzną i teologiczną, pokazując, jak głębokie pytania o sens życia i tajemnicę śmierci wpływają na jego artystyczną ekspresję. Cenne jest podkreślenie, jak w obliczu przemijania i osobistej straty, sztuka może stać się przestrzenią poszukiwania odpowiedzi i duchowego ukojenia. Tekst ukazuje również, jak współczesny styl życia i dominacja technologii oddziałują na percepcję świata i ludzką duchowość, prowokując do refleksji nad wartościami i priorytetami. Zaporowicz nie tylko diagnozuje problem, ale także oferuje perspektywę nadziei i możliwość głębszego, kontemplacyjnego spojrzenia na rzeczywistość za pomocą sztuki. Podkreślenie roli światła w twórczości autora jako metafory dążenia do prawdy i piękna dodaje tekstowi głębi i pozwala czytelnikowi lepiej zrozumieć unikalną wizję artystyczną. Przez swoje malarskie poszukiwania autor nie tylko stara się odpowiedzieć na uniwersalne pytania, ale również zachęca do refleksji nad własnym życiem i duchowością. Tekst jest przypomnieniem o znaczeniu sztuki w poszukiwaniu sensu i światła w życiu człowieka. W rozdziale „Horyzont śmierci – o video-artach” autor tekstu dzieli się swoimi doświadczeniami związanymi z udziałem w różnych wystawach i konkursach artystycznych, na których prezentował swoje prace z zakresu video-artu i animacji. Prace te, inspirowane lekturą książek takich jak „Kolonja karna” Franza Kafki i „Pamięć i tożsamość” Jana Pawła II, odzwierciedlały zainteresowania historyczne autora, koncentrujące się na tematach zła, totalitaryzmu i zniewolenia. Jego eksperymenty artystyczne, choć początkowo uznane za marginalne, zostały docenione i nagrodzone pierwszym miejscem podczas przeglądu „Polygonum III” w Bydgoszczy. Sukces ten zmotywował autora do dalszego rozwijania swoich umiejętności w dziedzinie video-artu i animacji, co zaowocowało udziałem w projektach międzynarodowych oraz indywidualnej wystawie w Warszawie. Autor podkreśla wartość eksperymentowania i prezentowania prac, które mogą nie być doskonałe technicznie, ale przekazują głębokie treści i poruszają istotne kwestie społeczne i historyczne. Tekst jest dokumentem kreatywnego procesu i drogi artystycznej, która zaczyna się od eksperymentów i poszukiwań, a kończy na międzynarodowym uznaniu. Godne uwagi jest to, jak autor łączy głębokie treści historyczne i filozoficzne z nowoczesnym medium, jakim jest video-art, tworząc prace, które są zarówno innowacyjne, jak i zaangażowane społecznie. Podkreślenie wartości eksperymentalnej i marginalnej strony twórczości jako źródła autentycznego przekazu artystycznego stanowi ważny przekaz dla innych twórców, zachęcający do odwagi w artystycznej ekspresji i poszukiwaniu własnego, unikatowego głosu. Historia autora jest ciekawa również dlatego, że pokazuje, iż nawet prace początkowo uznane za uboczne mogą zdobyć uznanie i stać się kluczowymi elementami w karierze artystycznej. W rozdziale „Medium i wypowiedź artystyczna” Zaporowicz relacjonuje swoje doświadczenia i przemyślenia związane z wystawą habilitacyjną, podczas której zaprezentował 60 prac plastycznych, w tym dwa cykle malarskie „De Trynitate” i „Creatio ex nihilo”, a także video-arty i animacje poklatkowe. Prace te były wyrazem jego artystycznych poszukiwań i rozstrzygnięć, inspirowanych kulturą judeochrześcijańską, które stanowiły odpowiedź na egzystencjalne pytania autora. W swoich pracach, artysta eksploruje możliwości wypowiedzi plastycznych, poddając je spontanicznemu działaniu i przypadkowemu odkryciu nowych jakości plastycznych. Szczególny wpływ na jego twórczość miała pandemia, podczas której powstały prace kolażowe, wykorzystujące materiały takie jak klisze rentgenowskie, by stworzyć iluzję trójwymiarowości. Zaporowicz podkreśla również swoje zainteresowanie malarstwem materii i eksperymentowanie z różnymi materiałami i technikami, co pozwala mu na stworzenie unikatowych

przestrzennych kompozycji. W tekście wspomina również o wpływie spotkania z prof. Mieczysławem Wiśniewskim oraz o inspiracji twórczością Jerzego Nowosielskiego i Stefana Gierowskiego, co ukształtowało jego drogę artystyczną. Ten rozdział jest wglądem w proces twórczy i filozofię artystyczną autora, ukazując refleksję nad sztuką i jej możliwościami w wyrażaniu najbardziej złożonych zagadnień egzystencjalnych. Zaporowicz demonstruje zrozumienie tradycji, z której czerpie, jednocześnie nie bojąc się eksperymentować i poszukiwać nowych środków wyrazu. Jego prace, będące połączeniem malarstwa, kolażu i nowych mediów, są świadectwem poszukiwań artystycznych i otwartości na różnorodne formy wyrazu. Cenne jest podkreślenie roli przypadku i spontaniczności w procesie twórczym, co nadaje jego pracom autentyczność i świeżość. Tekst pokazuje również, jak różnorodne interpretacje odbiorców mogą wzbogacić rozumienie sztuki, czyniąc ją uniwersalnym medium komunikacji i rozumienia świata. W rozdziale „Dydaktyka” Zaporowicz opisuje doświadczenia związane z działalnością dydaktyczną i organizacyjną na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rozpoczynając w 2006 roku jako asystent w Pracowni Malarstwa Sztalugowego, autor przeszedł przez różne etapy kariery akademickiej, obejmując samodzielne prowadzenie zajęć z malarstwa dla studentów różnych kierunków. Po uzyskaniu tytułu doktora w 2014 roku, rozszerzył swoje zaangażowanie dydaktyczne, a od 2021 roku pełni funkcję promotora dyplomów. Znaczący jest jego nacisk na indywidualne podejście do studenta, podkreślając ważność dialogu, wsłuchiwania się w potrzeby i osobowość każdego z nich. Inspiruje się metodami nauczania swojego mentora, Piotra Wegnera, którego dewizą było, że każdy błąd można zamalować, co stało się mottem przewodnim w jego własnej praktyce nauczania. W zakresie działalności organizacyjnej, autor miał szansę pełnić wiele funkcji na uczelni, w tym Senatora UMK, Sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej oraz pełnomocnika do spraw promocji Wydziału Sztuk Pięknych. Był również zaangażowany w prace Katedry Malarstwa, tworząc plany zajęć i uczestnicząc w pracach Rady Programowej. Poza tym, jako członek grupy artystycznej „Pentapolis”, promuje malarstwo i Wydział Sztuk Pięknych poprzez organizację wystaw krajowych i międzynarodowych. Przedstawiony tekst pokazuje doświadczenie autora w dziedzinie dydaktyki i organizacji na polu akademickim, podkreślając jego zaangażowanie w rozwój studentów i uczelni. Jego indywidualne podejście do nauczania, oparte na dialogu i empatii, stanowi źródło inspiracji dla innych pedagogów. Autor wyraźnie podkreśla znaczenie błędów w procesie uczenia się, co jest ważnym przesłaniem dla studentów sztuki, zachęcającym do eksperymentowania i przyjmowania błędów jako części procesu twórczego. Działalność organizacyjna autora świadczy o jego zaangażowaniu w życie uczelni, co ma niewątpliwie pozytywny wpływ na rozwój Wydziału Sztuk Pięknych. W rozdziale „Działalność poza uczelnią” Zaporowicz opisuje doświadczenia z pracy poza uczelnianymi murami, koncentrując się na jego zaangażowaniu w zajęcia artystyczne z osobami niepełnosprawnymi oraz więźniami. Autor rozpoczyna od wspomnienia o pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, fizycznie i psychicznie, do której został zaproszony w 2010 roku. Ta współpraca, trwająca do roku 2018, przemieniła jego początkowy lęk w radość z bezpośredniego i szczerego spotkania poprzez akt tworzenia. Następnie opisuje swoje doświadczenie w prowadzeniu warsztatów artystycznych dla więźniów, współpracując z organizacją „Bractwo Więzienne Samaritania”. Autor wspomina także o swojej działalności jako jurora w ogólnopolskich konkursach plastycznych skierowanych do osadzonych. Kolejna część tekstu dotyczy współpracy z kompozytorem Marcinem Gumiełą oraz udziału w Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Muzyka Nowa” w Bydgoszczy, gdzie Zaporowicz prezentował swoją twórczość i zajmował się oprawą graficzną wydarzenia. Na koniec wspomina o jego roli w Podkomisji ds. Architektury i Sztuki Sakralnej Diecezji Bydgoskiej. Tekst ten świadczy o ciekawym i różnorodnym zaangażowaniu Zaporowicza w działalność artystyczną poza granicami akademickimi, podkreślając jego otwartość na pracę z różnymi grupami

społecznymi. Szczególnie wartościowe jest to, że autor nie ogranicza swojej działalności do jednego środowiska, ale poszukuje możliwości dzielenia się sztuką w kontekstach społecznych, które często są pomijane lub marginalizowane. Współpraca z osobami niepełnosprawnymi i więźniami nie tylko wzbogaciła jego doświadczenie artystyczne, ale również miała wymiar terapeutyczny i edukacyjny, co świadczy o głębokim przekonaniu autora o uniwersalnej wartości sztuki jako narzędzia komunikacji, integracji i terapii. Ponadto, udział w projektach, takich jak Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej oraz praca w komisji diecezjalnej, ukazują jego wszechstronność i otwartość na różnorodne formy ekspresji artystycznej oraz jej funkcje w społeczeństwie. Tekst, choć krótki, jest inspirującym świadectwem pozytywnego wpływu, jaki artysta może wywierać na otaczający go świat, oraz potwierdzeniem, że sztuka ma moc przekraczania barier i budowania mostów między ludźmi z różnych środowisk.

V Wystawy:

Wystawy indywidualne Piotra Zaporowicza, które odbyły się w latach 2014-2022, prezentują rozwój artystyczny habilitanta oraz jego zainteresowanie tematyką światła i ciemności. Każda z nich wnosi do jego dorobku nowe perspektywy i interpretacje. Piotr Zaporowicz miał siedem wystaw indywidualnych w latach 2014 - 2022. W 2014 roku jego prace były prezentowane na wystawie "Między światłem a ciemnością" w Galerii XXI w Warszawie. Dwa lata później, w 2016 roku, miał dwie wystawy: "Misterium Mundi" w BWA Bydgoszcz oraz "Lux sum Mundi" w Starej Synagodze w Bydgoszczy. W 2017 roku zaprezentował "Projekt Pentapolis I" w Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu. Kolejną część tego projektu, "Projekt Pentapolis III", została pokazana w 2018 roku w Galerii "ALTE FEUERVACHE" w Getyndze, Niemcy. W 2019 roku odbyła się jego indywidualna wystawa w ramach "VII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej NOWA MUZYKA" w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy. Ostatnia z wymienionych wystaw, "Lux horizon vitae et mortis", miała miejsce w 2022 roku w Galerii "Suszarnia" Centrum Kultury "BrowarB" we Włocławku. Każda z tych wystaw wniosła wkład w rozwój i zrozumienie jego twórczości artystycznej. Wystawy te odzwierciedlają ciągłe poszukiwanie i eksperymentowanie Piotra Zaporowicza z formą, przestrzenią i materiałem. Przez lata artysta kształtował własny język wizualny, w którym światło i ciemność pełnią centralną rolę, umożliwiając rozważania na temat ludzkiej egzystencji i doświadczenia estetycznego.

Piotr Zaporowicz uczestniczył także w wystawach zbiorowych w latach 2014 - 2023. W 2014 roku jego prace były prezentowane na "Międzynarodowym Biennale Pasteli" w Trenczyńskim Centrum Kultury w Słowacji oraz w Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki im. Borysa Woznyckiego na Ukrainie. W 2015 roku brał udział w "Międzynarodowym Salonie Video" w Narodowym Centrum Sztuki Cyfrowej w Anglii oraz w "Ars - Principia" w Akademickiej Przestrzeni Sztuki – Collegium Humanisticum w Toruniu. W 2016 roku jego dzieła były częścią "Międzynarodowego Salonu Video" w BWA Bydgoszcz, "13 The International Biennial of Miniature Art" w Serbii, oraz wystawy "Aktuelle Werke von Professoren und Dozenten der Kunsta- kademie" w Niemczech.

W tym samym roku jego prace były również prezentowane na "10 Triennale małych form malarskich" w Toruniu, "Projekt 966 - Jubileusz Narodowy - Sztuka Polska" w Muzeum Uniwersyteckim w Toruniu, oraz w ramach wystawy "POLYGONUM 4" w Galerii Miejskiej BWA w Bydgoszczy. W 2017 roku uczestniczył w "Ogólnopolskiej Wystawie VANITAS" w BWA Bydgoszcz oraz w "Projekt PENTAPOLIS" w

Muzeum Narodowym w Serbii. W 2019 roku jego prace były częścią "7 Międzynarodowego Biennale Pasteli" w Nowym Sączu oraz wystawy "Inspiracje" w Bydgoszczy. W 2020 roku brał udział w międzynarodowej wystawie "Znaki Apokalipsy" w CSW "Znaki Czasu" w Toruniu. W 2021 roku jego dzieła były prezentowane na ogólnopolskiej wystawie "4 x 10. Sztuka wokół nas" w Płockiej Galerii Sztuki. W latach 2022 - 2023 uczestniczył w ogólnopolskiej wystawie sztuki współczesnej "Pater Patriae", która była prezentowana w różnych muzeach diecezjalnych i archidiecezjalnych w Polsce, w tym w Muzeum Diecezjalnym we Włocławku, Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu, Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie, Muzeum Diecezjalnym w Rzeszowie, Muzeum Archidiecezjalnym w Krakowie, a także w innych instytucjach kulturalnych, takich jak Galeria BWA i UP w Pile, Klasztor OO. Dominikanów w Lublinie, Muzeum Zamoyskich w Kozłowie, Sokołowski Ośrodek Kultury, Klasztor oo. Paulinów na Jasnej Górze, Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie oraz Muzeum Diecezjalne w Toruniu. Każda z tych wystaw przyczyniła się do promocji i rozpowszechniania jego twórczości artystycznej.

VI Konkluzja

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji proces kształcenia, doksztalcania i doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki stawia przed nami w osobie Kandydata gotowego artystę i pracownika nauki. Osiągnięcia przede wszystkim dydaktyczne Pana dr Piotra Zaporowicza stanowią wkład w dyscyplinę, są również ich efektywnym przełożeniem upowszechniania kultury oraz kształtowania postaw polskiego społeczeństwa. Dorobek dr Piotra Zaporowicza należy również pozytywnie oceniać w aspekcie troski o zachowanie naszej tożsamości kulturowej. Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia Pana Piotra Zaporowicza spełniają wymagania ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Arkadiusz Marcinkowski